

Titel: BREV TIL: Hans Jørgen Uldall FRA: Louis Hjelmslev (1937-08-15)

Citation: "BREV TIL: Hans Jørgen Uldall FRA: Louis Hjelmslev (1937-08-15)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_032-shoot-workidacc-1992_0005_032_Uldall_0960/facsimile.pdf (tilgået 23. maj 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

2

Kære Uldal, det er meget godt for deres kommission at jeg har tænkt på det over samme forlemling til efteråret og kunde da godt lide, at høre dens med i det.

med venlig hilsen
Louis Hjelmslev

15. august 1934

Kære Uldal, det er meget godt for deres kommission at jeg har tænkt på det over samme forlemling til efteråret og kunde da godt lide, at høre dens med i det.

med venlig hilsen
Louis Hjelmslev

At begynde med glossematikken huer mig
ikke, da det er bedre at vente til Outline
er kommet. Dels siger mine erfaringer fra
Aarhus mig, at studenter er hjælpeløse
uden bøger; og dels gider jeg ikke spille
tiden med at holde lange foredrag om
ting, de om kort tid selv kan læse.
Bemerkelsen skulde da udfyldes med at
høre dem noget af glossematikken
relativt uafhængigt, og det eneste,
som her naturligt frembyder sig,
er teknikken ved erkendelse af
genetisk
v sprogløstokab og etymologi: ved hjælp
af hvilke kriterier erkendes man
sprogsløstokab mellem sprog og mellem ord?
Naar man holder sig til den klassiske
lingvistikke konkrete resultater og
teknik, og ser bort fra dens teoretiske
konsekvenser og dogmatik, saaledes at

man f. ex. hverken siger "lyd" eller
"kennetegn" men simpelthen "ele-
menter"; og indtil videre betragter dem
som etvæsne an sig selv, men
man kunne indgive denne sprog-
gennemgang først. Den hører jo allene-
med som noget væsentligt, og naar de
saa senere har faaet glossematikken,
vil den kunne belyses fra dette nye
synspunkt uden at derfor at omstødes:
den genetiske teknik er jo netop det
meste, som bliver staaende uantastet
af glossematikken; det er kun fenomenets
hvorfor, men ikke fenomenets hvad
og hvordan, som rammes af den nye
teori.

Endvidere kunde jeg quote — og dette
er egentlig det vigtigste punkt — at
saa den nye undervisning foregaa saa

vid miltigt efter den adle selvvirksom-
heds metode. Skönt det er vanskeligt,
mener jeg dog, at både studenterne og
jeg havde glæde af det, da jeg i ^{pga den maad.} Gæstus
gennemgik latin- og græsk sproghistorie.
Jeg er led ved tanken om at skulle
staa og messe, som Holger Pedersen
gjorde, over ting, som ved gud staa
at løse med tydelig skrift i for-
trinklige bøger. Jeg finder det ogsaa
uinteressant, fordi billederne
egentlig aldrig ved den slags fore-
lesninger naaede til at forstå,
hvordan det hele egentlig gik til,
og hvor pokker man fik de resulta-
ter fra, som led fra profetens løber.
Det er dog indvovningens egentlige
formaal. Metoden har to vanskeligheder:
1° omme studenters træghed, mangel paa

1° om; 2° stoffets vanskelighed, ^{tilstand af} ~~at~~ man ikke kan mangrove med
sammenligningen uden at kende alle
de ting, der er relevante i en given
sammenhang. 1° maa man forsøge
at komme ind over ved ^{at} ~~at~~ skabe en
kerne af aktiviteter, medens resten af
aktivitet (som jeg naturligvis forestiller
mig historisk) forbliver en simpel
af interesserede passive. 2° maa man
møde bod paa ved tilrettelæggelsen,
hvilket magtelig holder meget store
krav til læreren.

Jeg vilde finde det rigtigt at an-
legge undervisningen historisk. dels er det
lærerigt at se, ad hvilke veje man efter-
haanden har naaet resultaterne og
metoden, dels er det nødvendigt, fordi det
nye paa mange maader beror paa det

gamle og forudsætter det. Det nærmeste
og vigtigste vilde saa være, at studenterne
(akademikerne) læser selve originalafhand-
lingerne og gør rede for dem. Vi begynder
med det 14. aarsbindede, da det for den
tid jo i denne sammenhæng er mærke,
og jeg vilde saa lade deltagerne gøre
referater af: Bopp's Conjugationssystem,
Rask's prosakrift, Bopp's afhandlinger
om skeltik og albansk, Kieutschuan's
Armenische Grammatik, Saussure's
Mémoire, Herman Möllers afhandlinger,
Berners afh. om "Loven", W. Thomsens
afh. om palatalloven, osv., for blot at
nævne disse eksempler. For de, man
kan byde studenterne dette? selvfølgelig
faar hver enkelt af dem i god tid i
forvejen sin opgave, og med al behørig
vejledning. Jeg tænker lidt paa at

lade trykke en slags "Leitfadens", hvor hver "opgave" (= episode) er præciseret, og litteraturen angivet; ellers skal man spille toner med at opskrive bibliografiske oplysninger paa tavlen. —

Efter dette skulde saa følge Quæstiones i Teknikkens anvendelse (en række spørgsmål som: 1) er *deus* og *deus* besleglet? 2) kan *habere* sættes i forbindelse med gotisk *haben*? 3) Roden **men-*, paa grundlag af Meillets disputation; 4) i) familien *femina*, *filius* etc.; 5) betegnelser for familier-medlemmer i i.-e., o. taal. v.), paa grundlag af en bibliografisk oversigt over hovedhjælpeværker samt sammenligningstavler over de i.-e. elementer med næstere eksempler, hvilket alt tænkes at staa i Leitfadens. Endelig kritiske referater af nogle helt moderne

afhandlinge vedrørende fælles-rod.
europ. element'ammenbøjning.
Berettes tilsvarende, uden meget
kosten, for kamitosemitisk, uralisk,
altaisk og bantisk, afsluttet med en
oversigt over jordens sprog, f. ex.
saaledes, at hver student tager et af-
snit af Les langues du monde.
Saa tænkte man videre komme
til et afsnit prolegoni:
1) glossematisk systematik paa grundlag
af Outline, som gives anvendelser paa
dansk, tysk, engelsk, fransk, latin;
2) prolegoniens historie (fra oldtid til
nutid) i form af historiske referater.
alt tilrettelagt i et bændt 2.
hefte af Lestfaden.
Sidste afsnit: Syntese: pro-
systemets struktur og bevægelseslove,

med speciell anvendelse paa ind-europæisk.
Dette maa nok hovedsagelig blive i sin
forelesningsform denne gang; næste
gang foreligger det forhøjbentlig fra
højstegen haand en lærebog i lingvistik,
som dog ikke behøver at overflødiggjøre
min læstfaden, som nærmest skulde
være en opgavesamling.

Hele kurset er jo i denne omgang
ifølge traditionen planlagt til 3 egent-
lige timer i 3 ture, saa det skulde
være til nok til det hele.

Deres mening om ovenstående smid-
ses impatiemment. Jeg trænger til at
faa at vide, om det er klogt eller van-
vittigt.

Mange venlige hilsener til dem
alle fra os begge
deres hengavne Hjelmslev.